

بسم الله الرحمن الرحيم

اسلام به عنوان یک ایدیولوژی چگونه نژادپرستی را ریشه کن می کند

(ترجمه)

اسلام، تنها ایدیولوژیی که قادر به ریشه کن کردن نژادپرستی است. برای درک موضوع لازم است بدانیم که نژادپرستی چیست و اساسات آن را چه چیز تشکیل می دهد. قسمی که نژادپرستی در لغت نامه جدید امریکایی-اکسفورد بیان شده، قرار ذیل است:

1. نژاد پرستی باوری است که بر حسب آن یک گروه نژادی، خود را برتر از گروه های نژادی دیگر می داند؛ بناءً تعصب، تبعیض یا خصومت علیه آن ها را نشان می دهد. 2. اعتقاد بر این است که تمام اعضای هر نژاد دارای مشخصه یا توانائی خاصی هستند؛ تصور می شود که همین مشخصه ها آن ها را از نژادهای دیگر برتر و متمایز می سازد.

علاوه بر نژادپرستی، سه رابطه پست و پائین دیگر نیز وجود دارند که عبارت از قبیله گرایی، وطن پرستی و ملیت گرایی می باشد که هرکدامشان محدود به خانواده، گروه و قبیله می باشد. این سه رابطه بسیار سطحی بوده و ترقی فکری بیار نیاورده؛ بلکه تبعیض و خصومت های شخصی را ترویج می دهد.

ملیت گرایی هنگامی به وجود می آید که نزد شخص با اندیشه پائین، حب سیادت و وسعت پیدا می کند؛ سپس سیادت خانواده نزد وی مطرح می گردد؛ بعداً به سیادت قومش در سطح وطن فکر کرده و بعد از رسیدن به این هدف خویش، فکر سیادت قومش را بر همه مطرح می کند. همین طور منجر به خصومت ها و کشمکش های محلی و منطوقی بین خانواده ها و اقوام جهت بدست آوردن سیادت می شود؛ زیرا همه معتقد اند که خانواده، قبیله یا وطن شان به طور ذاتی از همه برتر است؛ بناءً تلاش های زیادی برای دستیابی به سیادت، سلطه و اقتدار صورت می گیرد؛ به همین ترتیب، ملت هایی که متولد می شوند، ثمره ملیت گرایی می باشد.

در حال حاضر، حتی اگر بیشتر جوامع لیبرال-سیکولر ادعاء کنند که هر نوع نژادپرستی را رد می کنند و معتقد به برابری قانون هستند؛ این ادعای شان دروغ محض است؛ چراکه اساسات قوانین شان بر مبنای ملیت گرایی - که عبارت از معتقد بودن به برتری کشورشان نسبت به دیگر کشورها است- استوار می باشد. هم چنان، این مفهوم در میان این جوامع، از طریق ابزارهای مختلف ارتقا یافته است. مثلاً "روز استقلال، سرود ملی..." همه این ها باعث ترویج ملیت گرایی اند که منجر به نژادپرستی و بیگانه ستیزی می شوند. از طرفی، هر ملتی دارای منافع خود است و منافع یکی با منافع دیگر برخورد می کند که این امر منجر به ادامه نزع، عدم وحدت و رقابت در جهان می شود؛ به عنوان مثال: استعمار، تبعیض، بردگی، هجوم پناهندگان و جنگ، ثمره ملیت گرایی است.

قبل از ظهور اسلام در جزیره عرب، ساختار جامعه عرب بر مبنای قبیله گرایی استوار بود؛ اما دین مقدس اسلام با ظهورش یک رابطه جدیدی را که از تمام روابط برتر بوده و بر اساس عقیده اسلامی استوار است، بین مردم ایجاد نمود. چنانچه الله سبحانه و تعالی می فرماید:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَوَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ

حَبِيرٌ ﴿

[حجرات: 13]

ترجمه: ای مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و شما را تیره‌ها و قبیله‌ها قرار دادیم تا یک‌دیگر را بشناسید (این‌ها ملاک امتیاز نیست)؛ گرامی‌ترین شما نزد الله با تقواترین شماست. الله (سبحانه و تعالی) دانا و آگاه است!

پیام آیه این است که تمام مردم از یک نسل؛ یعنی از یک پدر و مادر (آدم و حوا) آفریده شده‌اند و این امتیاز برای همه‌شان اعطاء شده است. تنها فرق میان آن‌ها در دین؛ یعنی در اطاعت از الله سبحانه و تعالی و پیروی از رسولش ﷺ می‌باشد؛ زیرا «انسان با تقوا پیشه کردن نزد الله کرامت حاصل می‌نماید؛ نه بخاطر نسل و نصب خانوادگی.» (ابن کثیر)

نظام اسلام بالای عقیده اسلامی، که عبارت از لا اله الا الله است، استوار می‌باشد و تمام بشر را صرف نظر از رنگ، نژاد و یا قبیله، بسوی یکتاپرستی فرامی‌خواند. در بسیاری از موارد، پیامبر ﷺ فاسد بودن ملیت‌گرایی را در گفتار و اعمال خویش اظهار می‌نمود. چنانچه پیامبر ﷺ می‌فرماید:

«لَيْسَ مِنْنَا مَنْ دَعَا إِلَىٰ عَصَبِيَّةٍ، وَلَيْسَ مِنْنَا مَنْ قَاتَلَ عَلَىٰ عَصَبِيَّةٍ، وَلَيْسَ مِنْنَا مَنْ مَاتَ عَلَىٰ عَصَبِيَّةٍ»

(رواه ابوداود)

ترجمه: از ما نیست؛ یعنی (از پیروان من آن شخص نمی‌باشد) که به سوی عصبیت یا ملیت‌گرایی دعوت می‌کند (تعصبات قومی و لسانی) و از ما نیست کسی که بخاطر عصبیت؛ یعنی ملیت‌گرایی می‌جنگد و از ما نیست شخصی که بخاطر ملیت‌گرایی بمیرد.

همین‌طور رسول الله ﷺ در خطبه حجة الوداع تمام مسلمین را مخاطب قرار داده فرمود:

«أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ، وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ، كَلَّكُمْ لِأَدَمَ، وَأَدَمُ مِنْ تَرَابٍ، إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَاكُمْ، لَيْسَ لِعَرَبِيٍّ فَضْلٌ

عَلَىٰ أَعْجَمِيٍّ إِلَّا بِالتَّقْوَىٰ»

ترجمه: ای مردم! خالق‌تان یکی‌ست و پدرتان یکی‌ست؛ تمام شما اولاد آدم هستید و آدم از خاک. نزد الله کسی مکرم و محبوب است که متقی باشد. عرب بر عجم برتری ندارد؛ مگر بر تقوی.

در جای دیگر نیز می‌فرماید:

«إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَىٰ صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَىٰ قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ»

ترجمه: الله (سبحانه و تعالی) به چهره‌ها و اموال شما نظر نمی‌کند؛ بلکه به قلوب و اعمال تان نظر می‌افکند.

«أَحَبُّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ»

ترجمه: نیکوترین بنده نزد الله کسی است که نفع‌اش به بندگان الله بیشتر باشد.

یک داستان مهم، که عمل کرد رسول الله را در رابطه به رد ملیت‌گرایی نشان می‌دهد، قرار ذیل است: روزی ابوذر با بلال حبشی دعوا کرد و برایش گفت: «ای پسر زن سیاه‌پوست!» رسول الله ﷺ عصبانی شد و برای ابوذر فرمود: «إِنَّكَ أَمْرٌ فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ» یعنی هنوز بعضی اخلاق جاهلیت در تو باقی است. سپس ابوذر بسیار پشیمان شد و صورت‌اش را روی زمین گذاشت و از بلال خواست که اگر می‌خواهد صورتش را لگد کند.

هنگامی که دشمنان اسلام درک نمودند که قدرت و وحدت مسلمانان به اساس رابطه مبدئی‌شان است، در تلاش این شدند تا افکار پست و پائین ملیت‌گرایی را بالای مسلمانان تزریق نموده تا بدین ترتیب به اهداف شوم خویش دست‌یابند؛ سپس برای مسلمانان، عرب و ترک را دو ملت جداگانه معرفی نموده، در نهایت منجر به نابودی دولت خلافت شد و پس از آن، دولت اسلامی را به ملت‌ها تقسیم نمودند. رژیم‌های استبدادی کنونی در جهان اسلام، ملیت‌گرایی و وطن‌پرستی را ترویج داده و بر آن‌ها تأکید و هم‌چنین آن‌ها را تقویت می‌کنند تا بتوانند موقعیت خود را در این سرزمین‌ها حفظ نمایند. بناءً همین دلیل باعث شد که نژادپرستی به این سرزمین‌ها به وسیله استعمارگران سرایت نماید.

در نتیجه تاریخ به ما آموخته است که هیچ‌گاه مردم به اساس رابطه سطحی ملیت‌گرایی باهم پیوند داده نمی‌شوند؛ حتی اگر ملت‌های لیبرال-سیکولر سعی نمایند که نژادپرستی را از بین ببرند؛ اما پیوند جوامع‌شان با یک‌دیگر به اساس ملیت‌گرایی که پیشرو نژادپرستی است، استوار می‌باشد. از سوی دیگر، اسلام یک رابطه متفاوتی‌ست؛ رابطه‌ای که مردم را از افکار پست و پائین ملیت‌گرایی به سوی رابطه مستحکم مبدئی سوق می‌دهد؛ بناءً چنین جامعه‌ای بر پایه تقوی؛ جدا از نژادپرستی ساخته می‌شود. تاریخ شاهد چنین موفقیت بی‌نظیر دولت اسلامی می‌باشد؛ دولتی که اساس آن بر پایه پیوند صحیح استوار بوده و مسلمانان را نیز از افکار فاسد ملیت‌گرایی آگاه می‌نماید. نژادپرستی نیز نه تنها از طریق قوه قضائیه جلوگیری می‌شود؛ بلکه جامعه نیز به اساس تعهد اخلاقی و حسن‌نیت نسبت به اسلام، چنین افکار پست و پائین را نمی‌پذیرد.

نویسنده: یاسمین مالک

عضو دفتر مطبوعاتی مرکزی حزب التحرير